

Zasedba Iggy & The Stooges med snemanjem svojega drugega albuma *Fun House* leta 1970 v Los Angelesu. © Ed Caraeff

KRITIKA

Poklon umetnika umetniku

FILM

Gimme Danger.

Režija Jim Jarmusch.

Kinodvor.

✎ Anja Banko

Glasbeni dokumentarec se v zadnjih letih kaže kot popularna forma, ki pa se večinoma z nostalgичnim patosom zazira v zakulisja pomembnih glasbenih person – tak primer sta denimo filma *Amy* (Asif Kapadia, 2015) ali *Cobain: Montage of Heck* (Brett Morgen, 2015). Mednje se vpisuje tudi glasbeni »rock« dokumentarec **Jim Jarmuscha** *Gimme Danger* (2016) o vzponih in padcih pionirjev punka in alternativnega rocka *The Stooges*. Za ljubitelje minimalistično-intelektualizirane Jarmuscheve filmske govorice bo ta dokumentarec morda razočaranje, saj se eden velikih avtorjev art housea tokrat že s prvim kadrom povsem umakne in v uvodnem nagovoru pogled usmeri v suhljato, energično postavo **Jamesa Osterberga**, svetu znanega pod odrskim imenom Iggy Pop, glavnega protagonista – po režiserjevem mnenju – največje rock skupine vseh časov.

Jarmushev uvod zariše izrazito subjektivno, fanovsko naravnano noto. V nadaljevanju se ne trudi kontekstualizirati ali argumentirati omenjene začetne izjave, celo nasprotno – glavno besedo prepusti samim akterjem zgodbe, članom skupine *The Stooges*. A kljub renomeju ekstravagantnega režiserja in podobno ekstravagantnemu značaju samih protagonistov film ne prestopa običajnih meja tega žanra. Jarmusch v formalistično konvencionalni zasnovi skozi arhivske posnetke, animirane vložke ter intervjuje s člani skupine – poleg Iggyja še bratov Scotta in Rona Ashetona (bobni in kitara) ter kitarista Jamesa Williamsona – v kronološko linearni liniji razstavlja in sestavlja zvok in podobo te glasbene ikone.

Morda je prav omenjeni »pietetni« pristop tisti, ki je hkrati šibka in močna točka samega filma. Avtor v svojem navdušenju bolj kot zakulisje predstavlja odrsko persono, ki sovpada z vsemi atributi boemskega življenja rock zvezdnikov: film razporeja niz razno-terih anekdot, ki so, če zmanjka arhivskega materiala, upodobljene z izseki iz sodobnih popularnih filmov. Ti delujejo kot šalji komentar že tako ekscesnih peripetij mladih glasbenikov. Pripoved se sicer začne iz nenavadne točke – razpada skupine po njenih prvih uspehih, dveh izdanih albumih *The Stooges* (1969) in *Fun House* (1970), nato pa se vrne na začetek, v najstniška leta neprilagojenih mladeničev iz Michigana, naveličanih poznih cvetov kontrarevolucije, rezultate katere – sploh bolj sproščen odnos do drog – so sami sicer s pridom izkoriščali.

A če se je zdelo, da je konec šestdesetih let čas avantgarde, so vsaj glasbeno področje ponovno preplavljali konservativnejši in lahkotnejši ritmi. Kot komentira sam Iggy, je rock že z Elvisom postal predvsem industrija, na drugi strani pa so Bob Dylan in podobni v glasbo vstavljali preveč besed – po Iggyjevem mnenju dobro pesem sestavlja največ 25 besed. Zvok, ki so ga ustvarili *The Stooges*, je tako nastopil kot radikalen prelom, saj je bil grob, »primitiven« in vključno s provokativnimi nastopi preveč za takratni prostor in čas. Po krajši ponovni združitvi med letoma 1972 in 1974, ko so *The Stooges* izdali morda svoj najpopularnejši album *Raw Power* (1973), je skupina razpadla. Renesanso (kot tudi zaslužno priznanje) so doživeli šele v prvem desetletju 21. stoletja. To sicer deluje v ironičnem kontrapunktu s samo esenco njihovega ustvarjanja, saj v glasbenem kontekstu njihov zvok danes gotovo ni več »radikalno nov«, kaj šele provokativen. V tem tonu bo tudi film verjetno ostal drugotnega pomena za Jarmushev opus – v prvi vrsti je to pač srčen in nostalgичen poklon prijateljem in umetnikom. x